

Výzva do Bruselu z V4

Hromadenie mlieka na európskom trhu, ktoré malo pôvodne smerovať do Číny, vyvolalo krízu naprieč kontinentom. Surovinu nie je komu predávať za reálne ceny, zatiaľ čo náklady na produkciu ďalej rastú. Predstavitelia agropotravinárskych organizácií krajín Visegrádskej skupiny sa počas dvojdňového rokovania v Loučni na Nymbursku zhodli, že mliekarenskému sektoru hrozia nevratné štrukturálne zmeny. Problémom čelia aj pestovatelia obilnín a olejní, pretože rentabilita ich produkcie dlhodobo klesá. Organizácie sa preto v spoločnom komuniké zaviazali obrátiť na Európsku komisiu s požiadavkou na bezodkladnú aktiváciu krízovej rezervy a zároveň vyzvali, aby budúca Spoločná poľnohospodárska politika EÚ po roku 2027 nezaťažovala chovateľov a pestovateľov nadmernou byrokraciou a neprímeranými environmentálnymi požiadavkami.

Zástupcovia poľnohospodárskych organizácií Visegrádskej skupiny, Agrárnej komory Českej republiky, Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, Národnej rady poľnohospodárskych komôr Poľska a Maďarskej agrárnej komory sa zišli v dňoch 14. a 15. mája v Loučni, aby rokovali o aktuálnej situácii na trhoch jednotlivých krajín aj o témach národnej a európskej politiky. Medzi hlavné body rokovaní patrili prehlbujúce sa negatívne trendy na európskom trhu, ktoré dopadajú nielen na mliekarenský sektor, obilniny a olejiny, ale aj na ďalšie odvetvia živočíšnej a rastlinnej výroby. Situáciu navyše zhoršujú vysoké náklady spôsobené geopolitickým napätím a nestabilnými cenami energií v kombinácii s nízkymi výkupnými cenami.

"Pomyselné nožnice medzi nákladmi a výkupnými cenami sa neustále roztvárajú, čo dopadá na poľnohospodárov. Situácia sa stáva neudržateľnou a treba ju riešiť na národnej i európskej úrovni. Intenzívne preto rokujeme s ministerstvom poľnohospodárstva. Ak pripustíme pokračujúci útlm poľnohospodárstva, ohrozíme tým potravinovú bezpečnosť našich krajín, čo by v dnešnej geopolitickej situácii predstavovalo značné riziko," uviedol prezident Agrárnej komory Českej republiky.

republiky Jan Doležal, ktorý je zároveň viceprezidentom európskej nadnárodnej organizácie COPA.

Agrárne organizácie preto v spoločnom komuniké vyzvali na aktiváciu mechanizmov intervenčných nákupov, prijatie opatrení na stabilizáciu vnútorného trhu a uľahčenie exportu mimo krajín Európskej únie. Zároveň požadujú okamžité aj dlhodobé opatrenia na úrovni EÚ, ktoré povedú k obmedzeniu nadmerného rastu výrobných nákladov a regulátornej záťaže poľnohospodárov. Súčasne apelovali na vytvorenie osobitného európskeho fondu pre ťažko poistiteľné riziká zahrňajúce dopady klimatických zmien, nákaz zvierat a rastlín i trhových šokov.

S tým súvisia aj pokračujúce debaty o budúcom viacročnom finančnom rámci na roky 2028 až 2034 a o podobe Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ pre toto obdobie. Práve proti jej smerovaniu protestovali v minulom roku tisíce poľnohospodárov so stovkami kusov ťažkej poľnohospodárskej techniky naprieč Európou. Agrárne organizácie krajín Visegrádskej skupiny naďalej požadujú zachovanie silného poľnohospodárskeho rozpočtu a skutočne spoločnej, zjednodušenej a predvídateľnej politiky, ktorá zároveň dokáže pružne reagovať na vývoj svetových trhov. Súčasne požadujú rovnaké podmienky pre dovoz potravín z tretích krajín, ako sú Ukrajina, štáty združené v zoskupení Mercosur alebo Austrália, ktorým Európska únia prostredníctvom obchodných dohôd čoraz viac otvára svoj trh.

Samostatným bodom rokovania boli aj zákazy účinných látok v prípravkoch na ochranu a ošetrovanie rastlín na európskej úrovni, za ktoré často neexistujú zodpovedajúce náhrady. Škodcovia a ďalšie škodlivé organizmy si tak postupne vytvárajú rezistenciu voči zostávajúcim povoleným látkam. Rastliny oslabené stále častejšími jarnými mrazmi a nedostatkom vody v pôde potom pestovatelia nedokážu dostatočne chrániť pred škodami, čo sa následne negatívne prejavuje na objeme úrody. Agrárne organizácie Visegrádskej skupiny preto v spoločnom komuniké vyzvali na prepracovanie systému hodnotenia rizík a na zrýchlenie schvaľovacích procesov prípravkov. V samostatnom spoločnom liste zároveň vyzvali Európsky parlament a Radu EÚ k okamžitému riešeniu situácie.

Rokovania na tému prípravkov na ochranu rastlín sa zúčastnila aj odborníčka zo slovenského Ministerstva poľnohospodárstva a rozvoja vidieka Bronislava Škarbová, riaditeľ Odboru prípravkov na ochranu rastlín Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho Pavel Minář a zástupcovia profesijných združení - predsedníčka Zeleninárskej únie Čiech a Moravy Chalúpka.

Dvojdňové rokovanie bolo zakončené exkurziou u popredného českého producenta zeleniny Bramko CZ v Semiciach a spoločným pracovným obedom. Komuniké so závermi rokovaní bude odovzdané Európskej komisii a organizácii Copa-Cogeca.